باتىل ئۇن قاتۇ

فاكت ارقىلى زورەكەرلىك ارەكەتتى تەجەپ، شىنايى جاعداي ارقىلى ارسز ساندىراقتاردى تالقاندايمىز

□ قىزىلسۇ قىرغىز اۆتونومىيالى وبلىستىق ساياسي كەڭەس پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجىبى، ئتوراعا گۇلشات شىرالي

جۇنقتا امەريكا قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس "2019 - جىل ۇيعۇر ادامدىق ۇقتارى ساياسات زاڭ جوباسىن" ماقۇلداپ، جۇڭگو شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىن قاساقانا داتتاپ، جۇڭگونىڭ شكى سىنە دورەكىلىكپەن كىلىگپ، امەريكا زورەكەرلىگىنىڭ ئمانىن جانە لاڭكەستككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ماسەلەسىندەگى "قوس ولشەمىن" ايپاراداي اشتى، مەن بۇنى قاتاڭ ايىپتايمىن جانە بۇعان باتىل قارسى تۇرامىن. شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايى قانداي ەكەنى تۇرالى ۋبىز شينجياڭدىقتار ەڭ سويلەۋ ۇقىعىنا يەمىز. وسىندا تۇپ - وسكەن ۇيعۇر ۇلتى پارتيالى كادر رەتىندە، مەنىڭ وڭتۇستىك شينجياڭدا ئومىر كەشىرگەنىمە 52 جىل بولدى، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا شينجياڭنىڭ گۇلدەنىپ - كوركەيگەندىگىن جانە دامىعاندىعىن ئوز باسىمنان كەشىردىم؛ "ئۇش ئتۇرلى كۇش" تۇدىرعان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولاردىڭ (ۋاقيعا) جازىقسىز بۇقاراعا اۋىر حاۋپ - قاتەر اكەلگەندىگىن ئوز كوزىممەن كوردىم؛ ئدىني ۇشقارى يدەيانىڭ ۋلاۋىنا ۇشىراعان ادامداردىڭ كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋعا قاتىناسقاننان كەيىن، يدەياسندا، ارەكەتىندە وراسان زور وزگەرىس بولعاندىعىنا كۋا بولدىم.

تولىقسىز ساناقتارعا نەگىزدەلگەندە، 1990 - جىلدان 2016 - جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن، "ئۇش ئتۇرلى كۇش" شينجياڭ سياقتى جەرلەردە جالپى نەشە مىڭ زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلو (ۋاقيعا) تۇدىرىپ، قىرۋار جازىقسىز بۇقارانى ئولىم - جىتىمگە ۇشراتتى، نەشە جۇزدەگەن قوعام حاۋپىسىزدىگى حالىق ساقشىلارى قىزمەت ۇستىندە قۇربان بولدى، مال - مۇلىك زيانى ەسەپسىز. لاڭكەستىك كۇشتەر تۇدىرعان زورلىقتى كۇش قىلمىستىق دەلولار تۇگەلدەي قانقۇيلىلىققا تولى، ادامنىڭ ازا بويىن قازا ەتەدى، شينجياڭدا ئار ۇلت حالقىنا اۋىر ايات اكەلىپ، ادامزاتقا قارسى، وركەنيەتكە قارسى، قوعامعا قارسى ئمانىن ايپاراداي اشكەرەلەدى. 12 - ايدىڭ 5 - كۇنى جانە 12 - ايدىڭ 7 - كۇنى جۇڭگو حالقارالىق تەلەۋيزياسى ىلگەرىندى - كەيىندى شينجياڭنىڭ لاڭكەستككە قارسى تۇرۇن نەگىزگى تاقىرىپ ەتكەن اعىلشىنشا 2 حۇجاتتى فيلم «جۇڭگونىڭ شينجياڭى، لاڭكەستككە قارسى تۇرۇدىڭ الدىڭعى شەبىندە»، «پەردە ارتىنداعى قارا قول — "شىعىس تۇركستان ئىسلام قوزعالىسى" جانە شينجياڭداعى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك» تى تاراتىپ، شينجياڭدا تۇىلعان زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولاردىڭ (ۋاقيعا) ئبىر ئبولىمىن اشىق كورسەتتى.

لاڭكەستككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋدىڭ قاتاڭ جاعدايىندا، شينجياڭ "ئبىر جاعنان، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا سوققى بەرۇدى يگەرۇگە، ەندى ئبىر جاعنان، الدىن الۋ مەن تاربيەلەۋ، جەتەكتەۋ قىزمەتىن يگەرۇ"گە تابان تىرەپ، شىندىقتى نەگىز ەتۇگە، راسىنىڭ لاڭكەستىكتىڭ، ۇشقارىلىقتىڭ زالالىنا ۇشىراماۋى ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتىلدى، ئار ۇلت حالقىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى كۇشەيدى. امالىيات شينجياڭنىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن ورىستەتۋى لاڭكەستىكتىڭ، ئدىني ۇشقارىلىقتىڭ ئوسپ - ئوربۇ، تارالۋ توپىراعىن جانە شارت - جاعدايىن ئونەمدى الاستاپ، شينجياڭداعى ئار ۇلت حالقىنىڭ ترشىلىك ۇقىعىن، سالاماتتىق ۇقىعىن جانە داموۋ ۇقىعىن شىنايى قامتاماسىز ەتىپ، قوعامنىڭ ورنقتىلعىن جۇزەگە اسىرعاندىعىن دالەلدەدى. بۇل ئس حالقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋداعى نەگىزگى رۇحنا جانە نەگىزگى پرينسيپىنە بۇكىلدەي ۇيلەسەدى، دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەل حالقىنىڭ ئتۇبىرلى مۇددەسىنە جانە تالابىنا بۇكىلدەي ۇيلەسەدى.

تومەندەگى مىنا ساندىق مالىمەتتەر ەڭ جاقسى بەينەلەۋ بولىپ تابىلادى: 2014 - جىلدان بەرى، شينجياڭدا جالپى 2 ميلليون 385 مىڭ 300 كەدەي حالق كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كەدەيلىكتىڭ تۇىلۇ مولشەرى 2014 - جىلدىڭ باسىندا ئ22.84تەن ئ6.51كە تومەندەدى. 2016 - جىلدان 2018 - جىلعا دەيىن، بۇكىل شينجياڭ بويىنشا قالا - قالاشقاتاردا جالپى ئبىر ميلليون 400 مىڭ 800 ادام - رەت تىڭنان جۇمىستاندىرىلىپ، اۋىل - قىستاقتاردىڭ ارتىق ەڭبەككۇشتەردەن جالپى 8 ميلليون 305 مىڭ ادام - رەت باسقا سالاعا ويىستىرىلىپ جۇمىستاندىرىلىپ، وڭتۇستىك شينجياڭدا قالا - اۋىل ئبىر تۇلعالى مەكتەپكە دەيىنگى 3 جىلدىق تەگىن تاربيە جۇزەگە اسىرىلدى، جالپى حالقتىق دەنساۋلىق تەكسەرۋ، سالماقتى اۋرۋلار قامسىزداندىرۇىمەن جالپىاي قامتۋ، اۋىل - قىستاقتاردىڭ كەدەي حالقىنىڭ 15 ئتۇرلى سالماقتى اۋرۋعا شالدىققاندارىن شوعىرلى قۇتقارىپ - ەمدەۋمەن جانە سوزىلمالى اۋرۋلارعا شالدىققاندارىدى كەلىسىم جاساسۋ قىزمەت وتەۋىمەن جالپىاي قامتۋ تىاناقتاندىرىلدى. اسىرەسە، ساياحات كاسىبىندە "شارق ۇرا" داموۋ جارىققا شىعىپ، بيىل 1 - ايدان 10 - ايعا دەيىن قابىلدانعان ساياحاتشى سانى 200 ميلليون ادام - رەتتەن اسىپ، ساياحات كىرىسى 300 ميلليارد يۋاننان اسىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن ئ40تىڭ ۇستىندە ارتتى.

فاكتتى تەرىستەۋگە جول بەرىلمەيدى، وتىرىكتىڭ قاشاندا ئشىي شىعادى. ۇزاق ۋاقىتتان بەرى، شينجياڭداعى ئار ۇلت حالقى "ورنقتىلىق — قۇت، بىلىقپالىق — جۇت" ەكەندىگىن تەرەڭ تانىدى. پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىدا، شينجياڭداعى ئار ۇلت حالقى اناعۇرلىم بەكەم تۇرۋدا ئبىر نيەتپەن نىتماقتاسىپ، ەل بىرلىگىنەن قامال تۇرعىزىپ، نىتماقتى، جاراسىمدى، گۇلدەنگەن، باي، وركەنيەتتى، العا باسقان، تىنىش ئومىر، شات - شادىمان ترشىلىك كەشىرگەن جۇڭگوشا سوتسيالىستىك شينجياڭدى قۇلشىنا قۇرادى. شينجياڭنىڭ ەرتەڭى، ئسوز جوق، انا- عۇرلىم كورىكەم بولادى!

شينجياڭعا جالا جاپقان، كۇيە جاققان ئارقاندايى قاسكۇنەمدىك مۇلدە سىكە اسپايدى

□ مەملەكەتتىك ساياسي كەڭەستىڭ مۇشەسى، جۇڭگو ادەبيەت - كوركەمونەرشىلەر بىرلەستىگىنىڭ ورىنباسارى ئتوراعاسى، اۆتونومىيالى رايوندىق ايەلدەر بىرلەستىگىنىڭ ورىنباسارى ئتوراعاسى ئدىلنار ابلا

جەرگىلىكتى ۋاقىت 12 - ايدىڭ 3 - كۇنى امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا"نى ماقۇلداپ، جۇڭگو شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىن قاساقانا داتتاپ، جۇڭگونىڭ ۇشقارىلىقتى الاستاۋ جانە لاڭكەستككە سوققى بەرۇدەگى قۇلشىنىستارىنا قۇتىرىنا كۇيە جاعىپ، جۇڭگو وكىمەتىنىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۋ ساياساتىنا سۇرقىالىقپەن سوقتىقتى. از ۇلت كوركەمونەرشى رەتىندە، مەن ايتىلمىس "زاڭ جوبا"عا باتىل قارسى تۇراتىندىعىمدى جانە قاتاڭ جازعىراتىنىمدى بىلدىرەمىن.

ادامدىق ۇقىق — ەڭ اۋەلى، ترشىلىك ۇقىعى، ئومىر ئسۇرۇۋ ۇقىعى جانە داموۋ ۇقىعى سانالادى. شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىعى قالاي ەكەنىنە وسى ارادا تۇرمىس كەشىرىپ جاتقان شينجياڭداعى ئار ۇلت حالقىنىڭ ەڭ سويلەۋ ۇقىعى بار. 2018 - جىلدىڭ سوڭىنان بەرى، 70 نەشە شەتەلدىڭ ۇيىرمە - گرۇپپالاردان 1000نان استام ادام جۇڭگونىڭ شينجياڭىندا ەكسكۇرسيادا، ساپاردا بولدى، شينجياڭنىڭ گۇلدەنىپ - كوركەيگەن، ورنقىتى، دامىعان اسا تاماشا جاعدايىن ئوز كوزدەرىمەن كوردى. شينجياڭنىڭ لاڭكەستككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسىندە قول جەتكىزگەن ناتيجەسى تولىق تۇراقتاندىرۇعا يە بولىپ، حالقارالىق لاڭكەستىكە قارسى تۇرۇ ىستەرى ئۇشىن ماڭزدى ۇلەس قوسىپ، پايدالى تاجىربە توپتادى.

تولىقسىز ساناقتارعا نەگىزدەلگەندە، 1990 - جىلدان 2016 - جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن، زورلىقتى، لاڭكەستىك كۇشتەر، ۇلتتىق بولشەكتەۋشى كۇشتەر، ئدىني ۇشقارى كۇشتەر، ئدىني ۇشقارى كۇشتەر جۇڭگونىڭ شينجياڭ وڭىرىندە نەشە مىڭ زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسىن (ۋاقيعا) جوسپارلاپ اتقاردى، قالىڭ بەيكۇنا بۇقارانى ئولىم - جىتىمگە ۇشراتتى، نەشە جۇزدەگەن قوعام حاۋىپسىزدىگى حالىق ساقشىسى قۇربان بولدى، مال - مۇلىك شىعىنى ەسەپسىز. زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسىنىڭ (ۋاقيعا) ئجيى تۇىلۇى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ باس امانىدىعى مەن مال - مۇلىكىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە اۋىر قاتەر ئتوندىرىپ، ادامزاتتىڭ ار - نامىسىن اۋىر دارەجەدە ياق استى ەتتى. لاڭكەستىكتىڭ، ۇشقارىلىقتىڭ رەال قاتەرىنە مەڭزەس، شينجياڭنىڭ زاڭ بويىنشا لاڭكەستككە قاتاڭ سوققى بەرىپ، زاڭ بويىنشا كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىن قۇرىپ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ قىزمەتىن ورىستەتۋىندەگى ماقساتسىزدىق لاڭكەستىكتىڭ، ئدىني ۇشقارىلىقتىڭ ئوسپ - ئوربىتىن، تارالاتىن توپىراعى مەن شارت - جاعدايىن قاينار كوزىنەن جويۇ. شينجياڭنىڭ تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعى — ئدىني ۇشقارىلىقتىڭ ئورشۇىن جانە زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىكتىڭ تارالۋىن شاۋجايلاۋ ئۇشىن زاڭ بويىنشا قۇرىلعان "ئۇشتى ۇيرەنۇ، ئبردى الاستاۋ"دى ماقساتەتكەن مەكتەپ. وكىمەت اقشا شىعارىپ، ئدىني ۇشقارى يدەيامەن ۋلانعاناردى ارناۋلى كاسىپتىك ساباقتارمەن جانە تەگىن تاماقپەن، جاتاقپەن قامداپ، ەۋرىپ - ادەتكە جانە ئوز ۇلتىنىڭ ئتىل - جازۋىنا تولىق قۇرمەت ەتۇ نەگىزىندە، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيرەنۇ، تۇرمىس، كوڭىل اشۋ جاقتارىنداعى ۇيلەسىمدى قاجەتتى ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتتى. قازىر "ئۇشتى ۇيرەنۇ، ئبردى الاستاۋ" تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنداعى تاربيەلەنۇشىلەردىڭ بارلىعى وقۋىن تاۋىستى ئارى ۇكىمەتتىڭ كومەگىندە ورنقتى جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسىرىپ، تۇرمىس ساپاسىن جاقسارتىپ، باقتىلى تۇرمىس كەشىردى.

الايدا، امەريكادا كەيبىر ساياساتپازدار ئبزدى تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنداعى تارىبيەلەنۇشىلەردى باس بوستاندىعىنان ماقرۇم ەتتى، ولاردىڭ ادامدىق ۇقىعىنا قول سۇقتى دەپ ايىپتادى. تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنداعى تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ئبارى ئدىني ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارەجەدە قايشىلىق جاساعان ادامدار، ەركىنە جىبەرۇدىڭ ناتيجەسى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستىڭ كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارىن دا ازايتىپ، ئتىپتى دە كوپ ادامدى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستكتىڭ زياندىلىقتان اراشالاپ قالدى. ۇزدىكسىز قۇلشىنىس جاساۋ ارقىلى ئبىز زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەتىنىڭ كوپ تۇىلۇ، ئجيى تۇىلۇ جايتىن ئونەمدى اۋىزدىقتاندىق، بۇل شينجياڭ قوعامىنىڭ جالپى جاعدايىنىڭ ورنقتىلعىندا شەشۇشى رول اتقاردى.

قازىر شينجياڭدا ئۇرتىس 3 جىل بويى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى (ۋاقيعا) تۇىلمادى، قوعامى ورنقتى، ەكونومىكاسى دامىعان، ۇلتتارى ىنتىماقتى، حالقى تىنىش ئومىر، شات - شادىمان ترشىلىك كەشىرگەن تاماشا جاعدايدا جارىققا شىعىپ، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ئتۇرلى نەگىزگى ۇقتارى ئونەمدى قامتاماسىز ەتىلدى. ورنقتىلىق پايداسىنىڭ ۇزدىكسىز جارىققا شىعۇىنا ىلەسە، ئبىر ئوگىردىڭ قوعامدىق ورنقتىلعى جاعدايىنىڭ "بارومەترى" رەتىندەگى ساياحات كاسىبىندە دە "شارق ۇرا" دامىعان تاماشا بەتالىس جارىققا شىعىپ، ساياحاتتا قابىلداعان ادام سانى مەن تۇتىنۇ ۇرتىس 3 جىل بويى ئ40 — ئ30تىڭ ارتۇ قارقىنىن ساقتادى، بيىل الدىڭعى 10 ايدا شەكارا ئشى - سىرتىنان شينجياڭعا ساياحاتقا كەلگەندەردىڭ ادام سانى 200 ميلليون ادام - رەتتەن اسىپ، نەشە ميلليون ادامدى جۇمىسىنا تارتۋعا جەتەكتەدى.

امەريكا جاق لاڭكەستككە قارسى تۇرۇ ماسەلەسىندە "قوس ولشەم"مەن تالكەك قىلىپ، لاڭكەستككە قارسى تۇرۇدى وڭىرلىك ساياسي جۇرگىزۇدىڭ تاسىلىنە اينالدىرىپ، جۇڭگونىڭ ۇلت قاتىناسىنا ىرتكى سالىپ، شينجياڭنىڭ گۇلدەنىپ - كوركەيۇىن، ورنقتىلعىن ئبۇلدىرىپ، جۇڭگونىڭ داموۋىن، زورايۇىن شاۋجايلاۋعا ۇرىندى؛ ئوزىنىڭ ادامدىق ۇقىق ەستەلىگىندەگى جاماندىعى جالپاق جۇرتقا جاريا بولا تۇرا، ئوزىن "ادامدىق ۇقىقتىڭ قورعاۋشىسى" دەپ كىسىمسىپ، قيت ەتسە بولعانى وزگە ەلدىڭ ادامدىق ۇقىعىنا كوسەمسىپ، وزگە ەلدىڭ شكى سىنە كىلىگىپ، حالقارالىق ادامگەرشىلىككە جانە ادامزاتتىڭ ىزگىلىگىنە اۋىر دارەجەدە قايشى كەلدى، بۇل بارىپ تۇرعان زورەكەرلىك ارەكەت.

ئبىز ماقتانشىپەن دۇنيە جۇزىنە بىلاي دەپ جاريالاي الامىز: شينجياڭداعى ئار ۇلت حالقى ەشقاشان تۇرمىسىنا بۇگىنگىدەي تولىق سەنەمەن، بولاشاعىنا ۇمىتپەن قاراعان ەمەس، ئار ۇلت حالقىنىڭ ۇلى وتانعا، جۇڭحۇا ۇلتىنا، جۇڭحۇا مادەنيەتىنە، جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنا، جۇڭگوشا سوتسيالىزمعا دەگەن موينداۋى ئتىپتى دە بەكەمدەلە ئتۇستى! جالعان ئسوز ەشقاشان شىندىقتى جويا المايدى، جۇڭگونىڭ شينجياڭىنا جالا جاپقان، كۇيە جاققان ئارقاندايى قاسكۇنەمدىك مۇلدە سىكە اسپايدى، شينجياڭ ماسەلەسىن سىلتاۋ ەتىپ جۇڭگونىڭ شكى سىنە كىلىككەن، شينجياڭنىڭ ورنقتىلعىن، داموۋىن بۇلدىرۇگە ۇرىنعان ئارقاندايى قاسكۇنەمدىك، ئسوزسىز، جەڭىلىسپەن تىنادى. مەن جۇڭگو حالقىنىڭ مەملەكەتتىڭ يەلىك ۇقىعىن، تەررىتوريا حاۋىپسىزدىگىن جانە ەكونومىكانىڭ، قوعامنىڭ داموۋىن قورعاۋ بەكمىنەن تاپجىلمايتىندىعىنا كامىل سەنەمىن.

"اناعۇرلىم كوپ دوستاردىڭ شينجياڭعا كەلۋۇن قارسى الامىن"

(باسى 1 - بەتتە)

"كەزىندە شينجياڭعا كەلۋدى تاڭداعان سەبەبىم، شينجياڭ داشۇەسىندە شەتەلدەن كەلىپ وقىپ جاتقان تۇىسىم بار ەدى، تۇىسىم ماعان 'شينجياڭ — جاقسى جەر' دەدى، وسىندا كەلگەن سوڭ مەن بۇل تۇرالى تىپتەن شىنايى اسەرگە بولەندىم!". شينجياڭعا كەلۋدىڭ الدىندا، شاھان حانزۇ تىلىنەن ئبىر اۋىز بىلمەيدى ەكەن، قازىر وقىتۋشىلار مەن ساباقتاستارىنىڭ كومەگىندە، ول حانزۇ تىلىندە سويلەسىپ، پىكىرلەسە الاتىن بولىپتى، بۇعان ول ايرىقشا قۋانۋدا.

"مەنىڭ جۇڭگولىق 'شەشەم' نىڭ اتى الىا، مەن ونى قاتتى جاقسى كورەمىن"، - دەيدى شاھان، ونىڭ ايتۋىنشا، كلاس جەتەكشىسى الىا ەركىن ۇيرەنۋدە، تۇرمىستا وعان كوپتەگەن قامقورلىق جاساعان، مەرەكە - مەيرام سايىن كلاستاعى شەتەلدىك وقۋشىلاردى ەرتىپ بىرگە حوگو جەپ، بىرگە تۇعان كۇن وتكىزىپ، ولاردىڭ جات جەردە دە وتباسىنىڭ مەيىرىن سەزىنۋىنە مۇمكىندىك جاساعان.

ئتىلشىنىڭ ۇعىسۋىنشا، شەتەلدىك وقۋشىلاردىڭ ئتىلدى اناعۇرلىم جاقسى ۇيرەنۋىنە، جۇڭگو مادەنيەتىمەن تانىسۋىنا مۇمكىندىك جاساۋ ئۇشىن، شينجياڭ داشۇەسى حالقارالىق مادەنيەت اۋىس - كۇيىسى شۇەيۇانى تاعى حۇسنيحات، قاعاز قيما، گۇجىك قاتارلى جۇڭحۇانىڭ ئداستۇرلى مادەنيەتى ساباعىن اشقان.

"ئۇرىمجىنىڭ داموۋى ەرەكشە تەز ەكەن، مەن جول قۇرىلىسى، قالا جوسپارى جانە قىزمەت وتەۋ سالاسى سياقتى جاقتاردا جۇڭگونىڭ شكى وڭىرلەرىندەگى باسقا قالالاردان پالەندەي ايىرماشىلىعى جوق دەپ سەزىندىم، بۇل جەردە تۇرمىس كەشىرۋ ايرىقشا حاۋىپسىز ئارى باقتىلى!"، - دەيدى شاھان، ۇرىمجىگە كەلگەن ئبىر جارىم جىلدا، ول مەترونىڭ مەكتەپ قاقپاسىنا دەيىن كەلۋىنە، حالقارالىق ۇلكەن بازاردا كەشكى بازاردىڭ اشىلۋىنا، بيىلعى شينجياڭعا ساياحاتتاعاناردىڭ الدىڭعى 10 ايدا 200 ميلليون ادام - رەتتەن اسقانىنا كۋا بولىپتى... بۇل وزگەرىستەر جايلى ايتقاندا، شاھان ايرىقشا جەلپىنىپ كەتەدى ەكەن.

"جۇڭگو مەن اۋعانستان ئداستۇرلى دوس كورشىلەر، اۋعانستاندا كوپتەگەن جۇڭگولىقتار قىزمەت ىستەيدى، مەن سياقتى جۇڭگوعا ئبىلىم ىزدەپ كەلگەن اۋعانستاندىق وقۋشىلار دا كوپ. مەن جۇڭگودا جالعاستىرىپ دوكتورانت وقۋدى، كەيىن كورىكتى جۇڭگونىڭ شينجياڭىندا قالىپ داموۋدى ئۇمىت ەتەمىن، اناعۇرلىم كوپ اۋعانستاندىقتىڭ وسىندا كەلىپ ساياحاتتاۋىن، تۇرمىس كەشىرۋىن، قارجى قوسۋىن جانە داموۋىن ئتىپتى دە ئۇمىت ەتەمىن"، - دەيدى شاھان.